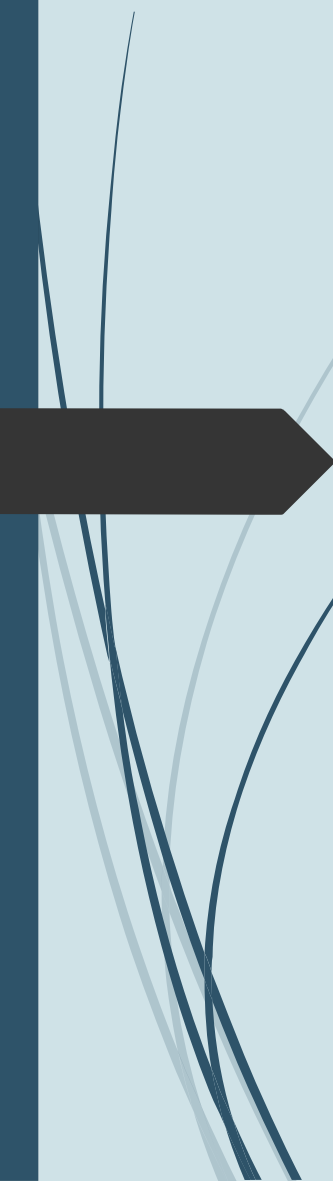

VI Kongres PTKS, Gdańsk 22-24 września 2022

Komunikacja naukowa w dobie pandemii - w świetle wywiadów z młodymi naukowcami z siedmiu krajów

Prof. dr hab. Marzena Świgoń

Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Jak zmienia się komunikacja naukowa?

postawy i zachowania
młodych badaczy
związane z komunikacją
naukową

(poszukiwanie,
publikowanie,
recenzowanie,
współpraca,
ocenie

i rozpowszechnianie wyników
badań naukowych)

Z międzynarodowych badań nad komunikacją naukową **przed i w czasie** pandemii (Nicholas et al., 2015-2022)

Dwa projekty: **Harbingers** i **Harbingers 2**

Przedmiot badań: postawy i zachowania związane z komunikacją naukową

Część pierwsza obu projektów: wywiady podłużne

projekt Harbingers, po 3 wywiady z ponad 100 młodymi naukowcami z 7 krajów (2016r., 2017r., 2018r.)

projekt Harbingers 2, po 3 wywiady z ponad 170 naukowcami z 8 krajów:

Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Francja, Hiszpania, Chiny, Malezja, Polska, Rosja. (2020r, 2021r., 2022r.)

Część druga obu projektów: ankiety

czerwiec 2019r. – ankieta wśród ok. 2 tysięcy naukowców na wczesnym etapie kariery

Czerwiec-wrzesień 2022r. – ankieta w toku

Międzynarodowe zespoły badawcze

Harbingers

- David Nicholas – lider, **CIBER Research** Ltd.
- Anthony Watkinson (wywiady w **Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych**)
- Blanca Rodríguez-Bravo (wywiady w **Hiszpanii**)
- Chérifa Boukacem-Zeghmouri (wywiady we **Francji**)
- Jie Xu (wywiady w **Chinach**)
- Abdullah Abrizah (wywiady w **Malezji**)
- Marzena Świgoń (wywiady w **Polsce**)
- Eti Herman (Izrael), Hamid Jamali (Australia) - współpraca
- **Publishing Research Consortium (finansowanie)**

Harbingers_2

- David Nicholas – lider, **CIBER Research** Ltd.
- Anthony Watkinson (wywiady w **Wielkiej Brytanii**)
- David Sims (wywiady w **Stanach Zjednoczonych**)
- Blanca Rodríguez-Bravo (wywiady w **Hiszpanii**)
- Chérifa Boukacem-Zeghmouri (wywiady we **Francji**)
- Jie Xu (wywiady w **Chinach**)
- Abdullah Abrizah (wywiady w **Malezji**)
- Marzena Świgoń (wywiady w **Polsce**)
- Galina Serbina (wywiady w **Rosji**)
- Eti Herman (Izrael), Hamid Jamali (Australia) - współpraca
- Suzie Allard, Carol Tenopir (USA) - współpraca
- **University of Tennessee, CIBER Research** (partnerskie instytucje)
- **Alfred P. Sloan Foundation (finansowanie)**

Projekty międzynarodowe Harbingers & Harbingers 2

Harbingers 2

funded by [The Alfred P. Sloan Foundation](#)

Harbingers 2 is a continuation of a world-wide project begun in 2015 — Harbingers was a longitudinal study of 'digital natives', young researchers who had yet to achieve established or tenured positions. Harbingers II takes this work forward in association with [University of Tennessee](#) and with funding from [The Alfred P. Sloan Foundation](#).

Once again we will be studying the work lives, prospects and scholarly communication behaviour and attitude of today's novice researchers. However, the new study — Harbingers-2 — will do so with the express purpose of discovering how the pandemic will have impacted on the cohort that constitutes a most vulnerable generation of researchers.

Led by David Nicholas the international research team includes: Anthony Watkinson, Eti Herman, Jie Xu, Abrizah Abdullah, Blanca Rodríguez-Bravo, Chérifa Boukacem-Zeghmouri, and Marzena Swigoń.

Harbingers

[Publishing Research Consortium 2015–2018](#)

Are early career researchers the harbingers of change? Will digital natives who embark on a career in research, carry the new information-seeking behaviour into the workplace with profound change to scholarly communication? Or will they, recognising their position as apprentices and reliant on guidance from mentors, be cautious and less adventurous than established colleagues? There is a complex of factors to consider here, a whole range of demographics and characteristics.

[The Publishing Research Consortium](#) has commissioned CIBER to carry out a world-wide, longitudinal study over three years of these 'digital natives' — researchers under 35 who have yet to achieve established or tenured positions.

The key question for all publishers is "on what basis do these researchers go about selecting the journal to which they submit?". To answer that we will investigate the impact of open access publishing, social media and online networks on the process of reputation building. Does a change in the mechanisms of information seeking and use, citing, sharing, and collaborating presage a reevaluation of the social capital of publishing and peer review?

[CIBER News...](#)

[CIBER projects...](#)

- [Harbingers](#)
- [Harbingers-2](#)

[The CIBER team...](#)

[Dave Nicholas's publications...](#)

[David Clark's publications...](#)

[Anthony Watkinson's publications...](#)

[CIBER Research Ltd.](#)

1 Westwood Farmhouse
Greenham
Newbury
RG14 7RU
tel: +44 (0)1635 42719
Office @ CIBER-research.com.

Wybrane wyniki z wywiadów podłużnych przed pandemią (2016r., 2017r., 2018r.)

- ▣ wszyscy respondenci - młodzi naukowcy (ang. Early Career Researchers, ECR) zmienili w okresie 3 lat swoje postawy i zachowania, choć w stopniu wysokim tylko mniejszość
- ▣ największe zmiany zaobserwowano w zakresie współpracy i wpływu/zasięgu badań naukowych
- ▣ największą przyczyną zmian okazały się nie tyle nowe technologie, co zmiany miejsca pracy

Wybrane wyniki z globalnej ankiety przed pandemią (2019r.)

- ▣ **Google Scholar** jest głównym mechanizmem wyszukiwania dla większości dyscyplin, przy czym Google jest wykorzystywany głównie w naukach humanistycznych.
- ▣ W zapoznawaniu się z literaturą przedmiotu **łatwość dostępu** wyprzedza reputację czasopisma.
- ▣ Chociaż istnieje silne poparcie dla udostępniania danych (**open data**), to nie jest ono powszechnie podejmowane, głównym powodem jest brak takich wymagań.
- ▣ Media społecznościowe są ważne dla tworzenia sieci, z **ResearchGate** i **Twitterem** na czele.

Harbingers 1 (ankieta przed pandemią) 1/3

1

Korzystanie z mediów społecznościowych na potrzeby komunikacji naukowej

- Łącznie - tak 63%, nie 37%; w Polsce - 50:50

2

Wykorzystywanie wskaźników altmetrycznych

- Łącznie - tak: 42%, nie 58%; w Polsce - 35:65

Harbingers 1 (ankieta przed pandemią) 2019-) 1/3

- ▣ Korzystanie z **mediów społecznościowych** na potrzeby komunikacji naukowej – tak 63% : nie 37%; w Polsce 50:50
  - ▣ aktualne zorientowanie 4,05 (w skali 1-5); w Polsce: 4,22
  - ▣ bycie na bieżąco w swojej dziedzinie 3,98; 4,14
  - ▣ budowanie sieci kontaktów 3,96; 3,95
  - ▣ rozpowszechnianie badań 3,84; 3,82
  - ▣ wyszukiwanie treści naukowych 3,69; 3,67
  - ▣ budowanie i prezentowanie swojej reputacji 3,61; 3,68
  - ▣ współpraca badawcza 3,38; 3,42
  - ▣ prowadzenie oryginalnych badań 2,84; 2,93
  - ▣ testowanie hipotez badawczych 2,47; 2,39

Harbingers 1 (ankieta przed pandemią)

- Wykorzystywanie **wskaźników altmetrycznych** - tak: 42%, nie 58%; w Polsce - 35:65
  - Dowiedzenie się, które z artykułów najbardziej przyciągają odbiorców 4,13; 4,44
  - Monitorowanie własnego wpływu na naukę 3,95; 4,12
  - Dowiedzenie się, czy moja praca wzbudza zainteresowanie obywateli/opinii publicznej 3,65; 3,98
  - Dowiedzenie się, w których krajach/na jakich kontynentach moje artykuły wywołują największe zainteresowanie 3,61; 3,86
  - Pokazanie własnych osiągnięć/budowanie wizerunku w sieci 3,50; 3,80
- Otrzymanie finansowania 2,81; 2,69
- Uzyskanie stopnia/tytułu/stanowiska naukowego 2,74; 2,17
- Zdobyć zatrudnienia 2,66; 1,83

Komunikacja naukowa w dobie pandemii

(wywiady podłużne: 2020r, 2021r., 2022r.) – wybrane wyniki

▢ Wybór czasopisma do publikacji

- ▢ Otwarty dostęp nie jest priorytetowym kryterium wyboru czasopisma do publikacji swojej pracy przez młodych badaczy (bez względu na kraj, status, dyscyplinę, płeć etc.).
- ▢ Pandemia nie wpłynęła znacząco na kryteria wyboru czasopism przez młodych badaczy (najważniejsze są: prestiż czasopisma, IF); w czasie pandemii jedynie nieznacznie wzrosło znaczenie szybkości publikacji.

▢ [Nicholas et al. \(2022\). Choosing the 'right' journal for publication: Perceptions and practices of pandemic-era early career researchers; *Learned Publishing*, \(early view\) DOI: 10.1002/leap.1488](https://doi.org/10.1002/leap.1488)

Komunikacja naukowa w dobie pandemii

(wywiady podłużne: 2020r, 2021r., 2022r.) – wybrane wyniki

- Zmiany jako efekt pandemii – wyniki wstępne
  - Oksfordzki indeks restrykcji / **Oxford Coronavirus Government Response Tracker** (OxCGRT)
  - Ze 177 respondentów z 8 krajów do końca projektu dotrwało 167 (po dwóch COVID-owych latach); zdecydowana większość nie tylko utrzymała swoje posady, ale w ogóle nie uważała się za „stracone” pokolenie, raczej za odporne, niekiedy rozczarowane
- [Nicholas et al. \(2022\). Early career researchers in the pandemic-fashioned ‘new scholarly normality’: a first look into the big changes and long-lasting impacts \(international analysis\)”. *Profesional de la información*, v. 31, n. 4, e310418](#)

Oxford Coronavirus Government Response Tracker (OxCGRT)

- Oksfordzki indeks restrykcji obejmuje 9 wskaźników:
  1. zamknięcie szkół;
  2. zamknięcie miejsc pracy;
  3. odwołanie imprez publicznych;
  4. ograniczenia zgromadzeń publicznych;
  5. zamknięcie transportu publicznego;
  6. wymagania dotyczące pozostania w domu;
  7. publiczne kampanie informacyjne;
  8. ograniczenia w ruchu wewnętrznym oraz
  9. kontrole podróży międzynarodowych.

Z porównania 8 krajów (indeks OxCGRT)

- **Chiny** - najmocniej dotknięte pandemią spośród 8 badanych krajów wg OxCGRT
  - Praca z domu - przyczyną wypalenia zawodowego naukowców
  - Wzrost popularności samoarchiwizacji publikacji oraz preprintów (repozytorium ChinaXiv, Chinese Academy of Sciences)
  - Zmiana priorytetów - przesunięcie uwagi z pracy na zdrowie i rodzinę
  - **Młode pokolenie badaczy - nie „stracone”, a raczej odporne**

OxCGRT

- ▮ **Francja** – największe restrykcje spośród 8 krajów (większe niż w Chinach wg stanu na marzec 2022)
  - ▮ Nastawienia na zwiększenie zasięgu swoich badań (docieranie do obywateli, polityków, przedsiębiorców)
  - ▮ Praca z domu – normą nawet po pandemii i **przywilejem** dla starszych stażem naukowców (podziały klasowe)
  - ▮ Pogłębienie prekariatu młodych naukowców (pandemia, reforma szkolnictwa, cięcia budżetowe); poszukiwanie stabilności (odejścia z pracy naukowej do przemysłu, w tym najliczniejsze odejścia z naszego projektu, ok. 15%)
  - ▮ OA (jak praca zdalna) jest przywilejem decydentów w nauce, Sci-Hub jest szeroko wykorzystywany
  - ▮ **Młode pokolenie badaczy – odporne i coraz bardziej rewolucyjne**

OxCGRT

- **Rosja** - udział w dwóch (nie trzech) turach wywiadów
  - Pandemia i wojna w Ukrainie spowodowały dużą izolację badaczy rosyjskich
  - Normalizacja pracy zdalnej i hybrydowej w środowisku naukowym
  - **Pokolenie młodych badaczy - odporne**

OxCGRT

- **Malezja** – drugie po Chinach najmocniej dotknięte pandemią państwo
  - Praca zdalna i hybrydowe/zdalne nauczanie stały się normą
  - Wypalenie wśród respondentów z obowiązkami opiekuńczymi oraz z dużym obciążeniem dydaktycznym
  - Zdalne konferencje jeszcze bardziej popularne (koszty podróży z zasady nie były finansowane)
  - Publikacje z wysokim IF są gwarantem zatrudnienia i awansu
  - **Młode pokolenie badaczy – nie „stracone”, a odporne i zaradne**

OxCGRT

- ▮ **Polska** – według oksfordzkiego indeksu restrykcji była najmniej dotkniętym pandemią krajem spośród 8 uwzględnionych w badaniach
  - ▮ Zdalna praca, zdalne nauczanie, zdalne konferencje – sprzyjały produktywności naukowej za wyjątkiem naukowców uzależnionych od badań w laboratoriach lub terenowych, którzy wyraźnie odczuli opóźnienia
  - ▮ Podzielone opinie na temat efektywności zdalnych form
  - ▮ Dbanie o wizytówki online (LinkedIn, Twitter, RG i Academia)
  - ▮ W trakcie trzeciego z wywiadów (marzec 2022) wojna w Ukrainie przyćmiła pandemię
  - ▮ **Młode pokolenie naukowców – nie „stracone”, a odporne**

OxCGRT

- **Hiszpania** – średnio dotknięta pandemią na tle innych analizowanych krajów
  - Hybrydowy system nauczania
  - Dalsza popularyzacja OA oraz docierania do szerokiej grupy odbiorców
  - Stałe zainteresowanie czasopismami z wysokim IF
  - Pomimo konkurencyjnego i prekariackiego środowiska pracy, są pozytywnie nastawieni do przyszłej kariery akademickiej
  - **Młode pokolenie naukowców – nie „stracone”, a odporne**

OxCGRT

- ▮ **Wielka Brytania** – obok Polski, najmniej dotknięta restrykcjami; większy wpływ na komunikację naukową Brexitu niż pandemii
  - ▮ Upowszechnienie pracy zdalnej i hybrydowych konferencji
  - ▮ Większa popularność OA i serwisów preprintów
  - ▮ Znaczne zwiększenie korzystania z Twittera
  - ▮ Większy nacisk na docieranie do szerokich kręgów odbiorców spoza akademii
  - ▮ Częste odejścia z uczelni na rzecz pracy bardziej praktycznej
  - ▮ **Młode pokolenie badaczy – nie „stracone”, a raczej rozczarowane**

OxCGRT

- **Stany Zjednoczone** – kraj średnio dotknięty pandemią (w porównaniu do Chin), ale z późno znoszonymi restrykcjami
  - Docenianie pracy zdalnej oraz nauczania zdalnego
  - Krytyka konferencji zdalnych
  - Większa popularność preprintów
  - Narzekanie na zbyt wolny proces recenzji
  - **Młode pokolenie naukowców** – nie „stracone”, a odporne i wytrwałe

Podsumowanie

- Zmiany we wszystkich aspektach pracy naukowej – od gromadzenia informacji do jej rozpowszechniania – świat wirtualny nową normą
- Pandemia nie zablokowała karier młodych naukowców z badanych 8 krajów (nie „stracone”, a „odporne” pokolenie)
- Chiny znalazły się w izolacji z powodu pandemii, a Rosja z powodu wojny w Ukrainie. We Francji pandemia zaostrzyła podziały klasowe w nauce
- Długoterminowe zmiany jako efekt pandemii
  - **praca z domu** i całkowite przejście do świata wirtualnego (nauczanie, współpraca, nawiązywanie kontaktów, spotkania itp.)
  - większa potrzeba kreowania **wirtualnej tożsamości i obecności**, na czym najbardziej skorzystały takie serwisy, jak: Twitter i LinkedIn, a nawet Tik Tok, co odbyło się kosztem Research Gate i Academia.edu.
  - rozpowszechnienie **konferencji hybrydowych i nauczania zdalnego**

Na zakończenie

- Globalna ankieta aktywna do końca września:
https://utk.co1.qualtrics.com/jfe/form/SV_9TgbMarTialkMku?s=poland
- Ciekawe cytaty z 3 wywiadów – problemy napotymane przez młodych badaczy i sygnały zmian w komunikacji naukowej – w naszej najnowszej publikacji sprzed kilku dni (kolejne w przygotowaniu):
- Nicholas et al. (2022). “Early career researchers in the pandemic-fashioned ‘new scholarly normality’: voices from the research frontline”. *Profesional de la información*, v. 31, n. 5, e310510.
<https://doi.org/10.3145/epi.2022.sep.10>

▫ marzena.swigon@uwm.edu.pl

VI Kongres PTKS, Gdańsk 22-24 września 2022